

NARODNI DNEVNIK

Izhaja vsak dan opoldne, izvemši nedelj
in praznikov.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po
pošti: Din 20.—, inozemstvo Din 30.—

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO:
SIMON GREGORČIČEVA ULICA STEV. 13.
TELEFON STEV. 552.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Pisnim vprašanjem naj se priloži znamka
za odgovor.

Račun pri poštnem ček. uradu št. 13.635.

Dve osnovni zahtevi.

Ob prevratu se je jasno videlo, da zahteva jugoslovanski narod od politike dvoje: prvič, da je zadržavna in drugič, da je v skladu z načeli moderne demokracije. Z drugimi besedami bi dejali: Narod je hotel, da ne bo vse njegovo ogromno trpljenje v vojni, vse njegove neizmerne žrtve, zaman, temveč, da mu bo močna Jugoslavija zagotovila mir pred tujimi nasprotniki in mu dala svobodo v lastni državi.

To je zahteval jugoslovanski narod ob prevratu in po teh dveh zahtevah je presojal posamezne politične stranke.

Zalostna resnica pa je, da ni niti ena stranka poskušala zadostiti obeh osnovnim zahtevam jugoslovenskega naroda.

Ali je polagala vso važnost na državno delo, ali pa je poudarjala le demokratizem. Ta enostranost je morala nujno privedi do ekstremizma in demagogije. Zadržavnost enih je postala polagoma identična z absolutizmom, demokratizem drugih pa je padel tik na mejo defetizma. Narod pa je moral izbirati med tema dvema ekstremoma in zato je danes vsa Jugoslavija ločena v dva tabora in zato tavamo iz krize v krizo.

In to tavanje bo trajalo, dokler ne vstane stranka, ki bo narodu dokazala, da spoštuje njegovo voljo, ki je bila izrečena ob prevratu. Mi rabimo državo in ni ga Jugoslovena, ki ne bi spoštovala, da bi se morala Jugoslavija ustvariti, če je ne bi bilo.

Toda tudi trpljenje vojne ne sme biti zaigrano. Ni trpel naš narod med vojno zato, da bi končno v svoji lastni državi ne smel prostodušno izreči niti svoje mnenja. Se manj pa je doprinesel naš narod vse vojne žrtve, da ne bi bile spoštovane njegove državljanske svoboščine.

Narod se ne more odreči od svoje prve zahteve, ne more pa se odreči niti od svoje druge!

In če odklanja naš narod ekstremiste z leve, potem odklanja tudi ekstremiste z desne. Zakaj narod je za državo, toda le za res demokratično državo.

Treba je zvezati obe osnovni zahtevi naroda in naša politika je prišla na pravo pot in konsolidacija države se je pričela. Ta zveza obeh zahtev pa ni nobeno kompromisarstvo, temveč uveljavljanje dveh sil, ki morate dati novo silo — močno Jugoslavijo. Naglašamo še enkrat: Tu ni nobenega kompromisarstva, ker ne more narod popustiti niti od svojih demokratičnih zahtev, niti od svojih nacionalnih.

In zato bodo vsi oni, ki ne spoštujejo dovolj demokratizma, vedno v manjšini in naj še tako zlorabljajo vladno moč. Toda ravno ta zloraba je dokaz več proti njim, ker vidi v tem narod pomanjkanje demokracije.

Na teh dveh osnovnih zahtevah jugoslovenskega naroda mora sloneti jugoslovanska politika, če hočemo, da bo narod napredoval. Kakor hitro bi pa zavlada ena sama zahteva, ki mora nujno biti ekstremistična, pa mora narod nazadovati.

Boj za sporazum med vsemi tremi plemenimi je boj za zvezo obeh zahtev. In zato postaja potreba sporazuma vedno bolj jasna, celo sedaj, ko ima vlada večino v parlamentu.

Pred pogajanjem radikalov z opozicijo.

Beograd, 17. februarja. Politični položaj je še vedno neizpremenjen. Prvi dan po volitvah bi se morala vršiti seja ministrskega sveta pod kraljevim predsedstvom. Toda ta seja se ni vršila, ker se je smatralo za potrebno, da pride preje med poedinimi političnimi strankami do izmenjanja misli. Na ta način naj bi se pripravil teren za pomirjenje. Ta misel je prišla z najvišjega mesta. Pravo sondiranje terena pričakujejo danes, ker je Pašić za to stvar angažiral nekoliko svojih ljudi, ki naj pregledajo situacijo, predno določi vlada svojo politično orientacijo.

Danes ob 10. uri dopoldne se bo vršila v predsedništvu vlade seja ministrskega sveta. Seja v dvoru je najbrže odložena za nekoliko dni radi prihoda rumunske kraljice v Beograd.

grad. Glavni razlog, da je seja v dvoru odložena, je ta, ker vlada želi, da se razčisti situacija in bi mogla krona potem dati svoje inicijative. Kakor vse kaže, je Pašić dobil nalog, da stopi v kontakt z opozicijo. V kaki smeri se bo stvar dalje razvijala, ni znano.

Prav tako so ostala vsa važna aktualna vprašanja nerešena, kakor n. pr. verifikacija mandatov HRSS. To je odvisno od tega, do kakšnega sporazuma bo prišlo med radikali in opozicijo. V vseh teh kombinacijah stoje samostojni demokrati ob strani, in kakor izgleda, bodo SD »žrtvovani«, ako pride do kake kombinacije radikalov z opozicijo. Najbrže bo prvi korak radikalov naperjen k dr. Korošcu, ki potuje danes v Zagreb in se vrne čez nekoliko dni zopet v Beograd.

Nerazpoloženje radikalov proti samostojnim demokratom.

Beograd, 17. februarja. Mnogo se opažajo v političnih krogih številne konference Ljube Jovanovića. Zlasti samostojni demokrati so vsled njih nervozni, ker se zavedajo, da je Ljuba Jovanović zelo proti njim. Sedaj se je dogladno, da je Jovanović za časa volilnega boja opetovano nastopil proti metodam, ki so jih uporabljali samostojni demokrati. Nastopi Jovanovića so bili uspešni, ker je nerazpoloženje radikalov proti samostojnim demokratom

precej veliko. More se reči, da so na strani Pribevića samo dr. Laza Marković, Velizar Janković in dr. Kojić. Pa še ti izjavljajo, da bodo morali pri bližnji rekonstrukciji vlade odstopiti samostojni demokrati 2 ministrska sedeža, kar bi tudi odgovarjalo številu njihovih poslancev. Na vsak način je položaj samostojnih demokratov zelo slab, vsled česar so voditelji te, le od vladne milosti živče stranke, v hudih skrbih.

DR. MACEK IN TOVARIŠI BODO IZPUŠČENI.

Zagreb, 17. februarja. Policija dovoljuje interniranim članom vodstva HRSS vedno večje svobode. Treba jim je le napisati na listek, kam da žele iti in koliko časa žele izostati, pa dobe takoj dovoljenje za prost izhod iz vojašnice. To popuščanje policije dokazuje, da je zavlada nov duh in splošno se sodi, da bo internacija, ki je postala itak že farza, v najkrajšem času ukinjena. To potrjujejo tudi vesti iz Beograda. Poslanec dr. Polić je obiskal ministra Maksimovića in protestiral proti temu, da so internirani dr. Maček in tovariši, katere štiti poslanska imuniteta. Minister Maksimović je odgovoril, da bodo vsi takoj izpuščeni, kakor hitro prejme uradno potrdilo njihove izvolitve.

RUMUNSKA KRALJICA V BEOGRADU.

Beograd, 17. februarja. Danes pripe v Beograd rumunska kraljica. Po-

Naši mladini pa so tipični predstavniki najbolj enostranske politike in zato smo v boju z njimi in zato od tega boja ne moremo odnehati. In odnehati ne bomo tako dolgo, dokler ne bo postal v Sloveniji pojem nacionalizma identičen z demokratizmom, dokler ne bo nemogoč nacionalist brez svobodoljublja. Za nasilje pa ne bo naš narod nikdar in to je pokazal ob prevratu, to je dokazal ob vsaki priliki, ko je naglasil svoji temeljni zahtevi:

Narodno in demokratično državo.

Garancijski pakt proti Nemčiji.

Pariz, 17. februarja. Ministrski preds. Herriot potuje te dni v London, da tam razpravlja o spremembi ženevskega protokola. Vse države, ki mejijo na Nemčijo, bodo morale pristopiti k garancijskemu paktu. Ako bi Nemčija prekršila katerokoli mejo, bi bile te države obvezane za skupen nastop proti njej. Zveza narodov bi morala vedno skrbeti za garancijski pakt in gledati, da pristanejo nanj vse države.

Protest dr. Hohnjeca.

Beograd, 17. februarja. Podpredsednik državnega odbora dr. Hohnjec je posetil včeraj preds. narodne skupščine g. Ljubo Jovanovića in je ostro protestiral proti načinu, kako so bile izvedene volitve. G. Hohnjec je obenem vložil tudi pismeni protest pri Jovanoviću.

EKSODUS OPOZICIJE V SLUČAJU NEVERIFIKACIJE MANDATOV HRSS.

Beograd, 17. februarja. Prihodnji teden se sestane opozicijski blok, da se definitivno odloči, kako stališče bo zavzel. Kajti dosedanje sklepi so samo preventivnega značaja. Za enkrat namerava opozicijski blok popolnoma abstinerirati od dela v parlamentu, ako vlada proti mandatam HRSS uporabi zakon o zaščiti države. Pašić bo pri svojem postopanju z opozicijo zelo oprezen, ker od tega zavisi daljnja taktika opozicije.

DRŽ. PRAVNIKI KLICANI V BEOGRAD.

Beograd, 17. februarja. Pravni minister Edo Lukinić je pozval v Beograd državnega pravdnika iz Zagreba Žilica in njegovega namestnika Högnisberga, ki sta Lukinića obvestila o mnogih aktualnih vprašanjih. Smatrajo, da leži glavni in pravi razlog za to v vprašanju nadaljnjega postopanja proti vodstvu HRSS.

MADŽARSKO - JUGOSLOVENSKA POGAJANJA POTEKAJO UGODNO.

Beograd, 17. februarja. V Beograd je prispel g. Tiča Popović, naš poslanik v Budimpešti. Njegov prihod spravljajo v zvezo s pogajanjem med našo državo in Madžarsko. Včeraj popoldne se je vršila konferenca, o kateri je bil izdan sledeči komunikat: »Danes popoldne se je vršila konferenca v zunanjem ministrstvu, kateri so prisostvovali pomočnik zunanjega min. Jovan Marković, Ninko Perić, predsednik delegacije za pogajanja z Madžarsko, naš poslanik v Budimpešti Tiča Popović in pomočnik prometnega ministra Avramović. Na seji se je razpravljalo o predmetih, glede katerih se vrše pogajanja med našo kraljevino in Madžarsko. Potek pogajanj je zelo ugoden.

HRVATSKI LIST NE MORE IZITI.

Zagreb, 17. februarja. Izdajatelj Hrvatskega lista v Osijeku so prijavili policiji, da bodo izdajali nov list pod imenom »Hrvatski list«. Prijave pa policija ni vzela na znanje.

PRED REKONSTRUKCIJO VLADE.

Beograd, 17. februarja. V zvezi z bivanjem dr. Korošca v Beogradu in z njegovim razgovorom z Jovanovićem smatrajo politični krogi, da bi moglo priti v vladi do spora med radikali in samost. demokrati. Ves beograjski tisk piše o rekonstrukciji vlade. Možna bi bila tudi koncentracijska vlada. Mnogi govore tudi o izvenparlamentarni nevtralni vladi, ki pa ni verjetna. V splošnem pa je položaj še vedno nejasen.

OPOZICIONALNI BLOK SE SE- STANE 25. T. M.

Beograd, 17. februarja. Ker še ni politični položaj dovolj razčiščen, ni mogel opozicijski blok določiti svoje bodoče taktike. Računa se, da bo v prihodnjem tednu situacija že bolj jasna. Zato nameravajo šefi opozicijskega bloka sklicati dne 25. februarja plenarno sejo opozicijskega bloka.

KRVAVI SPOPADI V BOSNI.

Sarajevo, 17. februarja. Včeraj je prišlo v Sarajevu do spopada med orjunaši in muslimani. Tudi v Banjaluki je prišlo do krvavih spopadov med Srnao in muslimani, pri čemer so bili 3 srnaovci lažje ranjeni.

Brez časnikarske morale.

Dvakrat prodani »Slovenski Narod« je na svoji poti navzdol prišel srečno do nove postaje sramote. Prišel je potvarjati časnikarske članke in na podlagi svojih falzifikatov skuša polemizirati z nami.

Včeraj smo priobčili uvodnik o represalijah. V tem uvodniku smo načelno obsodili represalije, ker so represalije našim bratom v tujini samo v škodo. Niti z besedico pa se nismo dotaknili vprašanja, če je bilo ukinjenje nemških paralelek pravilno ali ne. Kljub temu pa piše brezčasni »Slovenski Narod«, da se »zavzemamo za Nemce« in da »pretakamo solze za odpravo dveh nepotrebnih, samo državne finance obremenjujočih nemških paralelek«.

Bodi konstatirano, da je nedeljsko »Jutro« poročalo, da je smatrati ukinjenje nemških paralelek za represalijo. Naš odgovor je bil torej pravilen! Bodi pa konstatirano še to, da je celo »Slovenski narod« zapisal naš stavek: »S tem pa dobe represalije že celo znak nemorálnosti« in da je s tem citatom »Slovenski Narod« nehoti priznal, da smo nastopili le proti represalijam kot takim!

Če kljub temu sega »Slov. Narod« po falzifikatu, potem je v tem še poseben dokaz njegove dekadence. Namen »Slovenskega Naroda« je prozoren. S pretvarjanjem smisla našega članka bi rad preokrenil zadevo tako, da bi njegovi navadni bralci dobili vtis, ko da mi zagovarjamo nemške paralele in bi potem mogli »Slovenski Narod« čez teden dni, ko bi to svojo potrdbo ubil svojim nekritičnim bralcem v glavo, operirati proti nam, da izdajamo narodne interese, ker da se pehamo za nemške paralele.

Zavedamo se, da v slovenski javnosti še ni prodrlo celotno spoznanje, kako je vsaka represalija našim koroškim in primorskim bratom v tujini naravnost usodno škodljiva. Se vedno je dosti ljudi, ki mislijo, da zabolijo koroške nemške šoviniste, če je padel kak udarec na Nemce v Jugoslaviji. Ti kratkovideži pozabljajo, da nemški šovinisti niso mogli dobiti boljšega agitacijskega sredstva za sebe, kakor je bil na primer napad na dr. Krafta. Naša javnost se še ni navadila pravilno ceniti svojih moči. Iz prevratne dobe, je ostalo še vedno neko precejšnje lastnih moči. In v to poglavje spadajo represalije. Prepričani smo, da so mnogi ljudje, zlasti bralci »Jutra« in »Slovenskega Naroda«, prepričani, da je storil Pribečević bogzna kak junaško delo, ko je nastopil proti vojvodinskim Nemcem, ki so glede slovenskega šolstva na Koroškem popolnoma brez greha.

Zato tudi vemo, da naše stališče pantedarim mladim ne bo simpatično. Toda izverili bi se svoji časnikarski dolžnosti, če bi presojali stvari le s stališča njihove popularnosti. Zakaj ni naloga časopisja, da se laska množici, temveč, da pove resnico, pa čeprav bi bila ta neprijetna.

Zlasti pa je treba povedati resnico v vprašanjih, ki se tičejo narodnostnega boja. Če bi naši časopisi leta 1918 in 1919 manj laskali ljudstvu, če bi tedaj manj kričali ter servirali vsaj enkrat narodu vsaj malo resnice, pa ne bi doživljali toliko razočaranj, kakor smo jih od prevrata naprej stalno. Koliko praznih besed je bilo tedaj napisano in kako malo resnice! Kaj se je vse pisalo o naši moči, kako se je grmel, da treba odkloniti Wilsonovo črto, kako se je na široko napihnila vsaka akcija! Lekcija ni izostala in še danes čutimo na svoji koži posledice, ker so slovenski listi preveč laskali ljudstvu.

Naj bodo naše besede pojmovane kakorkoli, mi vseeno ponavljamo in trdimo: med koroškim šolskim škandalom in vojvodinskimi Nemci ni nobene vzročne zveze. Zato je represalija nad njimi napacna!

Odkrito bodi povedano, da nismo niti najmanj pričakovali, da bi nas »Slovenski Narod« le količkaj podprl v boju za resnico. Vemo, da sta resnica in »Slovenski Narod« dva nezdružljiva pojma. Zato smo bili pripravljeni, da bo »Slovenski Narod« nastopil v obrambo represalij in da bo napisal slavospev Pribečeviću, ki uporablja represalije. Ampak niti tega ni storil »Slovenski Narod«, temveč padel je še neprimerno nižje.

Falzificiral je naša izvajanja in na podlagi svojega falzifikata očital nam narodno izdajstvo! Nemoralnost je tako izvedena do popolnosti.

Bodi to konstatirano, ker vsak drug komentar je za poštenjaka odvišen.

Treznim ljudem pa stavimo sledeče vprašanje: Kakšna bo usoda naroda, če bo izročeno vodstvo naroda ljudem, ki si dovoljujejo s falzifikati argumentirati proti svojim nasprotnikom? Kakšne bodo posledice, če bo slovenska javnost prisegala na besede časopisja, ki operira s falzifikati!

To naj prevdarijo trezni ljudje in morda bodo spoznali važnost neodvisnega časopisja in uvideli, da je njihova dolžnost, da stoje ob strani tudi »Narodnemu Dnevniku« ob njegovem boju za zmago resnice!

Volilni rezultati.

(Ker so bili zadnjič objavljeni volilni rezultati iz Srbije nepopolni, jih danes izpopolnjujemo.)

Srbija.

Zvečansko-raški okraj: Glasovalo je 22.952 volilcev. Količnik 4590. Dobili so: nacionalni blok 16.372, Ferad beg Draga 4555, Davidović 1594, Davidovićev disident Radoje Vulović 430.

Izoljeni: 2 radikala (Zivko Žužić in Milan Topalović) ter 2 sam. demokrata (Gligorije Božović in Todor Mihajlović).

Vranjski okraj: Glasovalo je 47.817 volilcev. Količnik 5964. Dobili so: rad. (lista Dragovića) 13.527, (lista Kocića) 13.125, demokrati davidovičevci 17.439, zemljoradniki 1798, republikanci 1058, sam. dem. 870.

Izoljeni: 4 radikali, 3 davidovičevci. **Utiški okraj:** Glasovalo je 25.017. Količnik 5003. Dobili so: rad. 14.050, sam. demokrati 1466, David. 6299, David. dis. 55, zemljoradniki 2784, socialisti 128, republikanci 235.

Izoljeni: 3 radikali (Miloš Trifunović, Andra Stanić in Milorad Vujičić) ter 1 davidovičevci (Mihajlo Živković).

Toplički okraj: Glasovalo je 18.344 volilcev. Količnik 4586. Dobili so: rad. 9324, david. 4086, david. dis. 3639, zemljoradniki 249, republikanci 126.

Izoljeni: 2 rad. (Aleksa Savić, Dragić Selmić) in davidovičevci Kosta Spasojević.

Tikveški okraj: Glasovalo je 16.422 volilcev. Količnik 4105. Dobili: radikali 9237, rad. dis. 4631, david. 659, džemiet 445.

Črna gora:

Vseh volilcev šteje Črna gora 48.787. Glasovalo je 28.678 (l. 1923 pa 32.544) volilcev. Dobili so: radikali 7996 (l. 1923 8134), demokrati 6554 (8414) in federalisti 8617 (7912).

Izoljeni: 2 rad. (l. 1923 3), 2 dem. in 3 federalisti.

Bosna in Hercegovina.

Od 468.498 volilcev je glasovalo 427.330 volilcev (l. 1923 samo 379.837). Dobili so: radikali 173.341 (l. 1923 samo 92.623), muslimani 127.404 (pri zadnjih volitvah 112.222), Radić 76.196 (68.013), zemljorad. in sporazumna zemlj.-dem. lista v Hercegovini 32.062 (58.562).

Sest bosanskih okrajev izvoli 48 poslancev. L. 1923 je bilo izvoljenih 13. rad., 9 radićevcev, 18 spahovcev, 7 zemljoradnikov, 1 srbske stranke.

Sedaj je izvoljenih: 21 rad., 10 HRSS, 15 Spaho in 2 zemljoradnika.

Na enega poslanca je prišlo glasov:

Za radićevce 7620, za radikale 8254, za muslimane 8494, za zemljoradnike 16.031.

Vojvodina.

Novosadski okraj: Glasovalo je 46.310 volilcev. Količnik 6675. Dobili so: rad. 25.383, sam. dem. 2758, David. 4657, zemljoradniki 1525, socialisti 2627, Nemci 5045, Madžari 3007, nezav. rad. 353.

Izoljenih je: 5 rad., 1 Nemec (za 17.214 glasov je dobila opozicija 1 mandat!)

Hrvatska.

Od 719.498 vpisanih volilcev je glasovalo 601.596 volilcev, to je za 10 odst. več, ko leta 1923, ko je glasovalo samo 558.182 volilcev.

Dobili so: Radić 368.091 (leta 1923 pa 367.846) glasov, nacionalni blok 212.498, davidovičevci 10.742, zemljoradniki 3929 (l. 1923 3063). Ostale skupine so dobile le brezpomembno število glasov.

Izoljenih je bilo 47 radićevcev in 23 radikalov ter sam. dem., dočim je bilo leta 1923 izvoljenih 52 radićevcev, 10 demokratov in 6 radikalov.

Na enega poslanca pride 4.243 glasov nacionalnega bloka ter 7832 radićevskih.

Dalmacija.

Volitev se je udeležilo 129.192 volilcev, torej znatno več, ko leta 1923, ko je glasovalo samo 104.971 volilcev.

Dobili so: nac. blok 43.300, radićevci 66.454 (l. 1923 27.688), zemljoradniki 4.276 (16.112), david. 7502 (10.971).

Od 18 poslancev je bilo izvoljenih leta 1923 7 HRSS, 5 rad., 1 dem. in 2 z liste Trumbić-Drinković. Sedaj je bilo izvoljenih: radićevci 10 mandatov, nac. blok 6.

Celotni pregled.

Vseh volilcev v Jugoslaviji je bilo

2.932.507. Volitev se je letos udeležilo 2.401.194 volilcev, leta 1923 pa samo 2.177.051.

Posamezne stranke so dobile glasov:

Nacionalni blok 1.040.492
Ožji opozicionelni blok:

Demokrati	284.527
Spaho	132.207
Korošec	109.623
Radićevci	526.357
Zemljoradniki	532.876
Nemci	121.369
črnogorski federalisti	45.010
vse ostale skupine, ki so vse opozicionalne	8.617

Vsa opozicija je dobila torej 1.366.702 glasov ali za 326.210 več, ko nacionalni blok. Večina jugoslovenskega naroda se je torej izrekla proti politiki sedanjega režima.

Leta 1923 so dobile posamezne stranke sledeče število glasov:

radikali	562.213
HRSS	473.733
demokrati	400.342
Spaho	112.228
zemljoradniki	164.602
Nemci	43.415
federalisti	8.561

Lista ljubljanske Samoupravne Zveze.

Kandidati:

1. Dr. Ljudevit Perić, odvetnik. 2. dr. Ivan Stanovnik, odvetnik. 3. Ivan Deržić, železniški uradnik. 4. dr. Vladimir Ravnihar, odvetnik. 5. Ing. Alojzij Hočev, inženir. 6. Dr. Josip Hacin, odvetnik. 7. Janko Nep. Jeglič, šolski ravnatelj in posestnik. 8. Josip Pirc, računski svetnik. 9. Josip Pirc, računski svetnik. 10. Albin Zajec, računski svetnik. 11. Ivan Kralj, trgovski poslovodja. 12. Franjo Rupnik, strojevodja v poklju. 13. Jakob Babnik, inštalater. 14. Mihael Koželj, posestnik. 15. Anton Lampret, trgovec. 16. Anton Rojina, mizar in posestnik. 17. Ivan Srebot, čevljar. 18. Franc Slova, izvošček in posestnik. 19. Karel Urbančič, poštni kontrolor. 20. Dr. Alojzij Vrtačnik, odvetnik. 21. Josip Rutar, uslužbenec v tiskarni. 22. Evgen Jarc, profesor. 23. Franc Vidic, hranilnični ravnatelj. 24. Ivan Svetlin, posestnik. 25. Anton Malgaj, pleskar. 26. Franc Škulj, učitelj in šolski upravitelj. 27. Josip Pfeifer, inštalater. 28. Dr. Josip Jerič, odvetnik. 29. Ivan Salamun, železničar v poklju. 30. Dr. Celestin Jelenec, odvetnik. 31. Franc Salehar, poštni uradnik. 32. Dragotin Stručelj, ravnatelj. 33. Pavel Kersič, posestnik in mizar. 34. Karel Anton Kregar, posestnik in trgovec. 35. Dr. Anton Mihavec, komisar n. r. 36. Stanko Likar, tajnik delavske zavarovalnice. 37. Vlado Pelan, knjigovodja. 38. Ivan Petrič, učitelj v poklju. 39. Josip Rajnar, železničar. 40. Jože Rozman, zasebni uradnik. 41. Matevž Golob, knjigov. 42. Albin Tomec, polir. 43. Anton Šircelj, železniški uradnik. 44. Franc Simun, mizarski pomočnik. 45. Jože Golmajer, strokovni tajnik. 46. Marko Sever, trgovec. 47. Leon Zorž, kovinski strugar. 48. Josip Stegelj, stavec. 49. Lovro Jakomin, čevljar.

Namestniki:

1. Valentin Vrhunec, trgovski poslovodja. 2. Martin Dolenc, čevljar. 3. Ivan

Petek, višji železniški revident. 4. Dr. Emil Stare, odvetnik. 5. Ivan Remžgar, posestnik. 6. Vido Bratovč, trgovski potnik. 7. Alfonz Valand, strugar. 8. Ing. Alojzij Zumer, državni uradnik. 9. Ivan Eiletz, nadsprevodnik. 10. Josip Marinko, sodnijski sluga. 11. Hinko Glavan, delavec. 12. Josip Fon, kretnik. 13. Vladimir Franke, trgovec. 14. Anton Skrabar, posestnik. 15. Luka Kalan, čevljar. 16. Anton Kralj, zasebni uradnik. 17. Josip Cotič, gostilničar. 18. Ivan Selan, topilec. 19. Mirko Hafner, knjigovodja. 20. Anton Minkuš, policijski nadzornik v pok. 21. Josip Pečan, delovodja. 22. Peter Bergant, knjigovodja. 23. Ivan Bernik, mizar. 24. Alojzij Blatnik, pekovski pomočnik. 25. Janko Bavdaš, bančni sluga. 26. Vojteh Vadjan, špedicijski ravnatelj. 27. Jernej Šerjak, trgovski poslovodja in posestnik. 28. Andrej Dolinar, sluga. 29. Anton Jež, predelavec ortopedist. 30. Jože Krapar, klepar. 31. Josip Poropat, brzojavec. 32. Matija Trebar, trgovec in posestnik. 33. Martin Ban, kr. poštni poduradnik. 34. Ivan Junkar, posestnik. 35. Dr. Lovro Sušnik, profesor. 36. Avgust Schley, strugar. 37. Franc Rifelj, računski oficijal. 38. Riko Debelak, tovarniški ravnatelj. 39. Mihael Krek, odvetniški koncipient. 40. Josip Karn, usnjarski pomočnik. 41. Franc Poženel, računski revident. 42. Rudolf Schildenfeld, sodni kancelist. 43. Rudolf Podpac, železniški činovnik. 44. Franc Žužek, pravnik. 45. Ivan Baštola, mizar. 46. Dominik Bezenšek, knjigovodja. 47. Davorin Stopar, bančni uradnik. 48. Ciril Golmajer, knjigovodja. 49. Andrej Bradeško, mizar.

Med kandidati je 20 pristašev SLS, 9 socialistov, 8 pristašev Ravniharjeve skupine, 8 narodnih socialistov, 2 kmetijca in dva pristaša Davidovičeve demokratske stranke. SLS je torej v manjšini in je vse denčanje mladinskih listov o »klerikalni listi« navadna laž.

Glasilo čeških legionarjev o naši državi.

V svojem sobotnem uvodniku pretresa »Narodni Osvobodenci«, glasilo čeških legionarjev po volitvah nastalo politično situacijo v Jugoslaviji.

List je mišljenja, da stopa naše politično življenje v štadij treznejšega presojanja položaja in sicer na obeh straneh. Vsekakor bo potrebno precejšnje časovne dobe, da se do skrajnosti razburjeni duhovi nekoliko umirijo. Kljub svojem znanemu brezobzirnemu radikalizmu je Pašić vedno dobro vedel, kako daleč sme iti v svoji politiki, ne da bi izzval večje notranjepolitične krize. Toda ravno tako zastopa opozicija, kljub svojem odporu proti avtokratski politiki — z malimi izjemami — povsem nacionalno jugoslovenski program in zato tudi ona noče gnati situacije na ostrino noža, kar bi moglo imeti za posledico državljansko vojno.

Opozicija, slaveča rezultate volitev kot zmago ideje bratskega sporazuma, je zadovoljna, da je obdržala svoj položaj ter prodrla celo v srce Sumadije in podrinske kraje, čeprav še ni določila čisto svojo bodočo politiko. Ravno tako pa tudi vlada še ni jasno označila svojih namer, vendar pa se širijo glasovi, ki so skoraj verjetno inspirirani od

vlade same, da se bo namreč poskušal doseči sporazum med radikali in opozicijo. Sporazum bo končno mogel privedi tudi do koaliciije, toda le, ako se žrtvuje Pribečević, ki je zelo osovražen pri opoziciji in ki postaja neprijeten celo pri Pašiću. Kakor izgleda, te vesti niso neosnovane. Volitve so povsem pokazale, da bi bilo preopasno še nadalje povečavati napetost med opozicijo in radikali, ker bi ta spor utegnil omajati celo temelje jugoslovenske države. Ker je izgubljena nada, da bi se moglo opozicijo razbiti, je zelo verjetno, da se bo na ta način poskušalo ublažiti krizo. Odrpito pa ostane vprašanje, kakšno stališče namerava zavzeti opozicija k tej kombinaciji, ker je mogoče, da bo v tem predlogu slutila le Pašićev poskus razbiti opozicijo.

Toda bilo, kakor bilo. Pašićeva vlada se ne bo mogla ogniti gotovemu popuščanju, ki bi imelo zlasti danes realno vrednost. Vseledne vladne zmage je namreč akutnost krize odgodena in pridobljen je čas za postopoma izvršene reforme, ki bi bile za Jugoslavijo bolj zdrave, kakor pa naglo pretvorjenje Jugoslavije v federativno državo, kakor to žele levičarski elementi opozicije.

Če bo Pašić dovolj okreten, da zagradi zmisel sedanjega trenutka, bo gotovo mnogo bolj koristil državi, kakor pa če sledi opreznosti politiki, da bi zlomil opozicijo za vsako ceno in to opozicijo, ki notranje številno raste in katero Pribeževičev fanatizem samo vedno bolj utrjuje.

Naj si prebere to prijateljsko mnenje čeških legionarjev nacionalist, ki se danes sledi mladinski teroristični politiki. Morda bo potem vendarle spoznal, da ne more biti naše stališče tako napačno, ko se pa popolnoma krije z nazorom čeških dobrovoljcev!

Politične vesti.

Težke obtožbe zemljoradniškega voditelja Voje Lazica. V »Politiki« je objavil Voja Lazic, ki ga sedaj ne štiti poslanska imuniteta na naslov velikega župana Ceroviča v valjevskem okraju odprto pismo, v katerem pravi med drugim: »Na moj protest, da je vlada v valjevskem okraju teror, pravite vi, da je moja trditev neresnična. Sramota je tako cinično tajeje dejstvo. Če ste bili dovolj pogumni, da vršite nasilja, tedaj bodite tudi toliko pogumni, da nosite odgovornost! Evo par dejstev! Vi, g. župan, ste osebno bili na radikalnih shodih in pričeli svoj govor sledeče: »Kot veliki župan pozivljam vas vse v imenu kralja, da glasujete za radikalno stranko. Pomnite dobro! Tistega, ki ne bo glasoval za radikale, si bomo dobro zapomnili. Če ne dobimo večine gumijastih kroglic, bomo upotreabili svinčene kroglice!« Načelnik podgorskega okraja Jovan Pantelić je pretepel v svoji pisarni Trivuna Beljica iz Gole Glave, ker ni hotel prestopiti iz dem. v rad. stranko. Ravno tako je bil pretepen naš pristav Vojin Srečković in bil potem še tri dni zaprt, ker se ni hotel odpovedati kot čuvar skrinjice. Ta srezki načelnik je dalje prepovedal naši stranki vsak shod in tudi sestanke zaupnikov. Kmetom je bilo dalje prepovedano, da bi nas prenočili in da ne smejo sprejeti čuvarstva skrinjice. Ali se vrše pod takimi okolnostmi svobodne volitve? Težko ste se pregrešili in če bi se v tej zemlji spoštoval zakon, potem bi prišli vi, g. veliki župan na obtožno klop.« — Obtožba Voje Lazica ne potrebuje komentarja.

Demonstracije v Vukovaru. Povodom volitev so se vršile tu burne demonstracije. Na čelu spreveda so nosili kraljevo sliko. Meščani so kralju poslali brzojavko, v kateri utemeljujejo svoje postopanje.

Ruski monarhisti na delu. Kakor poročajo listi, so se v zadnjem času pojavili v Voliniji številni emisarji monarhistov, ki so pričeli nabirati dobrovoljce za armado velikega kneza Nikolaja Nikolajeviča, ki da bo v najbližjem času aktivno posegel v dogodke. Poljske oblasti so že na sledu tem pustošenjem.

Drobne vesti.

Za proslavo stoletnice pisatelja Jokaja se vrše na Madžarskem velike priprave.

V angleški gosposki abornici je bil sprejet predlog, da se imenuje komisija objektivnih zgodovinarjev, ki naj dožene vzroke svetovne vojne.

Rumunski senat je dobil zakonski načrt, da se vpostavi rumunski patriarhat.

Vahabiti so zavzeli mesto Džedah. Šejk Semnilev je prišel v Arabijo, kjer je bil sprejet od poglavarja Vahabitov z največjimi častmi.

Pravice narodnih manjšin. Komisija za narodne manjšine, ki je del mednarodnega Društva narodov, je sprejela resolucijo, v kateri se zahteva, da se postopa z narodnimi manjšinami čim najbolj liberalno.

Egiptski in palestinski Arabi nameravajo proglasiti generalni štrajk ob priliki prihoda Balfoura v Palestino, ki se hoče udeležiti svečanosti židovske univerze.

Prihodnja konferenca Male antante bo med 10. in 15. marcem v Budimpešti. Predvsem se bo obravnavalo vprašanje odnosov do sovjetske Rusije.

2600 letnice ustanovitve japonskega cesarstva proslavlja letos Japonska. Pred 2600 leti je cesar Jimmu združil japonske otoke v eno državo. Obletnica pričetka njegove vladavine proslavlja po vsej Japonski kot največji narodni praznik.

Berlinsko japonsko poslanstvo odločno demantira vest o tajnem dogovoru med Rusijo in Japonsko.

Ameriška parlamentarna komisija je dovolila 30 milijonov dolarjev za zgraditev novih bojnih ladij.

Zakonski načrt o reformi volilnega reda v Italiji je osvojil italijanski parlament s 214 glasovi proti 58.

ZLATA DEZELA ZA REAKCIONARJE.

Budimpešta, 17. februarja. Udruženje probujajočih se Madžarov je na svoji skupščini izrazilo željo, da se Madžarska čim prej vrne k odnošajem in razmeram, kakor so bile v srednjem veku.

NEMŠKI OPTANTI NA POLJSKEM.

Varšava, 15. februarja. Poljske oblasti so javile vsem Nemcem na Poznańskem in na Pomorjanskem, ki so optirali za Nemčijo, da morajo do dne 1. avgusta zapustiti Poljsko. Vsem bo izgnanih iz Poljske 25.000 Nemcev.

Dnevne vesti.

PRIZNANJE PRIHAJA.

Resnica v oči bode, pravi pregovor in naš list mora resničnost tega pregovora zlasti občutiti. Z vso vsmemo se nadaljuje tiha in zahrbtna agitacija proti »Narodnemu Dnevniku« in vsako sredstvo je dobrodošlo, če je mogoče z njim škodovati našemu listu. Da ima ta agitacija deloma tudi uspeh, je to naravno, zakaj le preveč ljudi je odvisnih od sedanjih mogotcev in komaj se je pričelo čiščenje v naprednih vrstah.

Ampak na drugi strani rodi mladinsko hujskanje proti našemu listu tudi za nas ugodne posledice. Ljudje spoznavaajo, da smo v službi resnice in zato tudi naši prijatelji ne drže rok križem. In čeprav je oblika »Narodnega Dnevnika« zmanjšana, čeprav moramo konkurirati z listi, ki morejo črpati iz skoraj neusahljivih fondov, vendar se oglašajo novi naročniki, naši stalni in zvesti prijatelji.

Ti naši novi prijatelji so kader, na katerega smemo računati vedno in z njihovo pomočjo bomo tudi dovedli boj za poštenost, pravico in pravo demokracijo do konca. In, da smemo v resnici računati na te naše nove prijatelje, objavljamo v dokaz pismo, ki smo ga včeraj prejeli. Pismo se glasi:

P. n. uredništvu »Narodnega Dnevnika« v Ljubljani.

Onemu, ki je napisal uvodni članek v 14. št. »N. D.« pošiljam v prigribu sto dinarjev. Oprostite, da Vam čisto odkrito povem: Ko sem čital omenjeni članek, sem mislil, da sem ga sam napisal. Pa ne mislite, da se hočem postaviti s tem, da pošiljam 100 Din. Ne, jaz le ne vem, kako bi izrekel svoje skromno priznanje onemu, ki je omenjeni članek napisal.

Pogumno naprej! Zagovornikov poštenosti, čiste resnice in prave demokracije nam je treba! Brez pardona razkrinkajte vse, ki izrabljajo narodnost v svoje umazane svrhe, pod krinko naprednosti pa počenjajo take reči, da bi se človek moral sramovati — prištevati se k naprednjakom. — Z odličnim spoštovanjem (Sledi podpis).

Poslanih sto dinarjev smo izročili v naš tiskovni sklad. Tako prihaja počasi priznanje in krog naših prijateljev se veča. Ne da se udušiti resnice in to bodo spoznali tudi še mladini s svojo gonjo proti »Narodnemu Dnevniku«.

Očitka originalnosti se v resnici nimajo bati gospodje mladini. Odkar so nastopili v javnem življenju, so vedno pobirali le ideje, ki so jih prinesli drugi. Najprej dr. Rostoharjev narodni radikalni program, potem dr. Tavčarjev liberalizem in sedaj Pribeževičev državotvornost in integralno jugoslovenstvo. Ni čuda, če po teh vzgledih prevzemanja tujih idej, prevzemajo tudi za dnevno politiko tuje argumente. Tako smo bili mi prvi, ki smo označili mladinsko skrinjico kot skrinjico narodne sramote in sedaj ponavlja »Slovenski Narod« za nami besede in pravi kandidatni listi Ljubljanske samoupravne zveze skrinjica napredne sramote. Ko smo bili otroci, smo imeli veliko veselje s takšnim argumen-

tiranjem, toda moške ga odklanjajo. Če je segel po tem našem polemiku »Slov. Narod«, je naravno, zakaj stara resnica je, da postane človek v visoki starosti — otročji.

Kdor čita rad zgodbe, temu svetujemo, da si prečita dr. Lenardov članek »Po volitvah« v »Slovenskem Narodu«. Neverjetno, kako je po dr. Lenardovem mnenju naša jugoslovenska politika »luštana« in enostavna. Škoda le, da so dr. Lenardove fantazije, žal, samo — fantazije.

Tudi dr. Lenard zida na argument hlapcev in pravi, kaj bodo dosegli kmetijci, tudi če imajo mandat, zakaj računali se ne bodo nikdar zavzemali za ljudi, ki jih tako grdo napadajo. Vidi se, da je dr. Lenard dober radikal, ker misli, da so radikali in država eno in isto. Ampak vidi se tudi to, da je dr. Lenard slab svobodomislec, ko se upa javno opirati na argument hlapcev. Slovenski narod ni tako servilen, da bi sodil kandidate, kako dobro da so zapisani pri mogoteh, temveč slovenski narod polaga veliko večjo važnost na to, da se zna poslanec postaviti tudi mogotcem po robu, če gre za interese ljudstva. Samo malo ljudi — in ne najboljših — je, ki sodijo drugače. Zato prenehajte že enkrat s sramotnim argumentom hlapcev.

Naj imajo veselje. V poročilu o obnem zboru Zveze obrtnih združenj »Slovenski Narod« popolnoma zamolčal g. Jelačina ml. in njegov efektan govor. Slava ljudem, ki so dobre volje, če so malenkostni.

XXIV. občni zbor Slov. trg. društva »Merkur« se vrši v sredo, dne 18. februarja 1925 ob 8. uri zvečer v društvenih prostorih, Gradišče 17/I.

Iz carinske službe. Imenovan je za revizorja v Mariboru revizor ukinjene carinarnice v Celju Jernej Kladnik.

Izrečani porotniki za prvo letošnje zasedanje. Znidaršič Alojzij, posest. v St. Vidu pri Logatcu, Gornik Fran, pos. v Cerknici, Guzelj Ignac, pos. in trg. v Škofji Loki 10; Grbec Ivan, pos. in trg., Kržiše pri Kamniku; Rojina Josip, krojač in pos. v Ljubljani; Juhana Janez, pos. v Ljubljani; Marinko Ivan, pos., Kalce pri Logatcu; Jereb Fran, pos. v Vodicah; Starman Valentin, pos., Suha pri Stari Loki; Kunčič Simon, pos., Ljubljana; Kušar Josip, pos., Draga pri Kranju; Pavlin Ivan, pos., Potok pri Kamniku; Braniseli Jožef, pos., Cerknica; Bizant Ivan, trgovec, Sp. Gameljne; Rožmanec Andrej, pos., Horjul; Leben Fran, trg. in pos., Dvor pri Polh. gradu; Kovač Anton, pos., Pekel pri Borovnici; Slibar Miha, pos., Moravče; Oskar Simon, trg., Krtna; Dornič Matevž, pos. in gost., Radovljica; Zupan Ivan, pos. in trg., Boh. Bela; Avšič Fran, zid. mojster, Semberje; Cvenkelj Anton, pos., Ljubno (Gorenjsko); Groblar Andrej, pos., Izlake; Lakota Andrej, pos., Dovje; Mohar Josip, pos., Ljubljana; Meden Matija, poš. nadofic. v pok., Ljubljana; Podgornik Ciril, pos. in les. trg., Begunje (Notranj.); Kregar Andrej, posestnik, Vižmarje; Kranjc Matko, trgovec, Vrhnika; Fatur Ivan, trgovec, Unec; Pučnik Konrad, major v pok., Ljubljana; Prelog Karol, trgovec, Ljubljana; Kotnik Jožef, pos., Mirke pri Vrhniki; Lončar Fran, pos., St. Vid pri Brdu; Knific Jožef, pos. in trg., Zg. Besnica. Nadomestni porotniki: Bešter Veličan, fotograf, Bergman Josip, trg. in pos., Sveti Fran, trg. poslovođa, Čadež Gvidon, trgovec, Polak Josip, trgovec, Ravnihar Josip, trgovec, Bonač Fran, tovarnar in pos., Novak Ignac, trgovec, vsi v Ljubljani.

Repriza Ibsenovega Rosmersholma.

Med najtežje uprizoritve prištevam Ibsenova dela. Posobno danes, ko se za pisatelja ne ogrevamo več kot prej, češ, temveč ga motrimo skeptično in hladno. Resarica je, da nam v modernem času še nihče ni ustvaril tako dovršene oblike v drami kot on. Toda zdi se mi, da je sodobna umetnost, ki stremi za elementarnostjo občutja in ustvarjanja, niti ne potrebuje. Ibsenove drame so svet zase. Ko se zastor dvigne se je glavno dejanje že izvršilo. Pred nami se odigrava na podlagi prejšnjih dogodkov in dejanj, duševna drama, ideja. Ibsen ve natančno, kam hoče pripeljati svoje ljudi, ki niso življensko resnične individualnosti. V njihovih dušah ne orjejo strasti, izvirajoče iz mesa in krvi. Ta svet, v katerem se gibljejo ti tipi, podrejeni pisateljevi ideji, nosi pečat nadnaravnih duhovnosti. Mi ga ne vidimo, temveč slutimo. Vsak čas pripoveduje Ibsen o njej. Celo svoje tipe prišili, da jo morajo občutiti in se ji ukloniti. Čustvo je podrejeno, misel dominira. Za Ibsena je to naravno. V svojih dramah hoče ustvariti svobodnega človeka, prostega predsodkov, izvirajočih iz njega samega in družbe. Le miselno se lahko človek dvigne tako visoko, toda v čustvo sreče, ki ga objame v tistem trenutku oproščenosti, ne moremo verjeti.

Ibsen dela nasilje naravnim zakonom, da

lahko ilustrira svoje ideje. Iz vsega je jasno, da njegove drame niso zgrajene na napetosti dejanja, ki ga v drami ni, temveč na silno spretno, skrajno rafiniranem dialogu, v katerem je preračunjena vsaka besedica.

Tako delo na odru oživet, zamorejo le visoko kvalificirani igralci. Ga. Marija Vera je prevzela režijo Rosmersholma. Priznati moramo, da tako skrbno naštudiranega Ibsena še nismo videli na našem odru. Posrečilo se ji je podati v mirno potekajočem dialogu nadnaravni svet Ibsenove duhovnosti. Kot igralka pa je z besedo oživila idejni tip Ibsenove žene, ki stopa preko zločina do popolnega izraza svoje individualnosti; a se mora končno ukloniti višjim zakonom, priznati mora svojo krivdo in jo oprati z žrtvovanjem lastnega življenja. Iz dozdevne preide v resnično oproščenost. Marija Vera se je dobro zavedala, da je v tej drami edino le beseda ona moč, ki seže v človeško srce. In ta beseda je bila tako sočna, tako polna občutja, da je doslej nismo bili vajeni na naših deskah. V glavnem prizoru iz tretjega dejanja (izpovedana svoje krivde) in v končnem prizoru četrtega je bila izražena suhoparna ideja z življensko resničnostjo. Marija Vera je dozorela umetnica, ki sluti najtlačje njanso človeškega čustva in besede ter jo zna samolastno ustvariti. Najboljši prizori, ki sem jih omenil, so bili tudi zaradi tega tako posrečeni, ker je našla sebi enakega soigralca. Gospod Sevar nam je v teh šestih mesecih podal tako obsežen repertoar, da ni čuda, če se občinstvo od predstave

Gospodarstvo.

LJUBLJANSKA BORZA.

16. februarja 1925.

Vrednote: Tendence povprečno slabše; 2½% drž. renta za vojno škodo den. 130; 7% invest. pos. l. 1921 den. 64,5, blago 65; Celjska posojilnica den. 209, bl. 212; Ljublj. kred. banka den. 235; Merk. banka den. 100, bl. 103; I. hrv. štedionica den. 894, bl. 900; Slavenska banka bl. 75; Strojne tov. in liv. bl. 146, den. 132; Trb. prem. družba den. 390, bl. 405; Zdrž. papirnice den. 100, bl. 116,5; Stavbena d. d. Ljublj. den. 280, bl. 290; Split d. d. bl. 1100.

Produkti: Lesna borza. Deske 20, 25, 30 mm Carintia I. in II. vrsta fko meja den. 590, bl. 610; škorete 12, 13 mm, 4 m dolž., I. in II. vrsta, paralelno in prično, fko Postojna, den. 710; lipa, hlodi od 25 cm prem., od 2,50—4 m dolž., fko nakl. post., den. 220. bl. 230, zaklj. 220; trami 3-3, 3-4, 4-4, 5-8, 6-7, 6-8, monte, fko post., den. 375, bl. 385. — Zitni trg. Pšenica domača fko Ljublj. den. 460, bl. 490; otrobi pšen., drob., fine jute vr., b/n, fko Ljublj., bl. 240; otrobi pšen., drob., fko vag. nakl. post., bl. 205; koruza nova, prompt. Klenak, fko Postojna, 210; koruza nova, februar, par. Ruma, bl. 215; koruza nova, medio mare, fko Postojna, bl. 270; koruza nova, april, fko Postojna, 280; koruza nova, april, fko Post., bl. 290; koruza nova, maj., fko Post., bl. 295; koruza nova, def. umetno suš., loco Ljublj., bl. 240; oves srbski, par. Ljublj., bl. 335; oves bački, rešetan, fko Ljublj., bl. 360; fižol koka I. štaj., b/n. Post. trans., bl. 510; fižol ribničan, čiščen, b/n. fko Post. trans., den. 340; fižol mandolon. čiščen, b/n. fko Post. trs., bl. 465.

Zürich, 17. febr. predborza: Beograd 8.50; Newyork 519.21; Paris 26.65; London 24.77; Milan 21.20; Praga 15.45; Sofia —; Bukarest —; Dunaj 0.007325; Budapest 0.007287; Amsterdam 208.75; Berlin 125.8.

Beograjska borza. Paris 325.30; London 298.50; Milan 249.80; Praga 181.50; Curih 11.76; Newyork 81.70; Dunaj 0.0844; Budimpešta 0.0821; Berlin 14.625.

Mariborski trg 14. febr. Obisk dober. Cene: Svinjina 20—30, slanina 30, govedina 15—19, teletina 17—19, klobase. 20—35 Din kg. Perutnina: Kokoši 20—60, race in gosi 60—100, purani 100 do 200 Din komad. Domači zajčki 10 do 50 Din komad. Krompir 10.50—11.50 mernik (7 in pol kg), zeljate glave, ohrovt in salata 1.50—2 Din. Jabolka 2—6, hruške 5—18 Din kg, limone 1 do 1.75, pomaranče 1—2.50 kom., fige 6 do 12 Din venec, jajca 1.50—2.25, bučno olje 30—33 Din l, mleko 3—3.50 l, maslo 48, kuhano 54 Din kg. Seno 75—87.50, slama 50—70 Din za 100 kg.

To in ono.

Zaljubljeni so deževali. Iz trga Porcari pri Lucii v Italiji poročajo o komičnem dogodku, ki se je odigral te dni v neki plesni dvorani. Zaljubljen parček je zlezel v podstrešje. Gnala ga je tja želja po samotni. Golobčka sta hotela biti sama, da razodeneta drug drugemu v tistem kotičku bolj svobodno in nemoteno od luči, čustva in občutke, ki jih je ples potencial v njihovih srcih do skrajnosti. Potek ljubezenske konverzacije v prijetni tiho in sugestivni temini ni znan, eno pa je gotovo: da se je namreč nenadoma udrl strop plesne dvorane, — če ne valed teže, pa gotovo od živahnega pogovora zaljubljenega parčka — in priletela je med prestrašene plesalce z ruševinami vred deklica z odpeto obleko, ki se je k sreči popolnoma nepoškodovana hitro pobrala in stekla rdeča od sramu, kar najhitreje je mogla iz dvorane. Neposredno za njo je padel skozi luknjo v stropu zaljubljeni mladenič, čigar obleka je bila tudi odpeta in vsa v neredu. Spričo tega nepričakovanega — dežja je po-

do predstave vedno bolj ogreva zanj in gleda v njem dediča Borštnikove umetnosti. Njegova vrlina je izsolani, vroči glas, ki privre iz polnega občutja in prepričanja gledalca. Je eden izmed ustvarjajočih. Vsaka kreacija je ostro individualizirana, celotna. Glede mišičnega podajanja si je sam na jasnem, da še ni dosegel popolnosti, z ozirom na besedo pa je danes, lahko rečemo, neodoljiva sila. Da se mu je posrečilo ustvariti pasivnega Rosmersholma tako prepričajočih, je mogoče le na temelju globokega študija in širokega obzorja. Uprava je lahko ponosna na to moč. Putjata je bil dober, le v zadnjem dejanju je mogoče preveč podčrtaval tajno Ibsenovo namero. Tudi ostali igralci so se potrudili. G. Skrbinek žalibog ni podal žive podobe, temveč bolj idejo, ki naj bi jo izražal njegov tip konservativnega borca. Topot je sicer ostal ves čas sam sebi dosleden, a je z glasom razbil okvir Ibsenovega dela. Tako pa je odpovedal v svojem najvažnejšem trenutku in je oviral v njem celo svojo soigralko. Enako je tudi g. Rogoz preveč memoriral in ni notranje doživljal. Glede izgovorjave in barvanja besede pa nisem opazil pri njem velikega prizadevanja. In to občutno škoduje resnično stremičnemu igralcu. Kreacija ge. Medvedove topot ni preslegla povprečnosti.

Sklepam z ugotovitvijo, da je to prvi Ibsen, ki se je posrečil in je ogrel občinstvo.

J. K.

begnil tudi orkester in vsi plesalci in plesalke v diru iz dvorane, vendar so se, ko so prestali prvi strah, vrnili v dvorano in rajali veselo dalje do belega dne. Smeha in dovtipov na račun zaljubljenega parčka, ki je imel tako smolo, je bilo seveda dovolj in ga je še danes dovolj v trgu.

Nov tip strojne puške. V Bernu so se vršili te dni praktični poskusi z novim tipom strojne puške, ki jo bodo uvedli v švicarski armadi. Ta tip je iznašel švicarski polkovnik Müller. Odlikuje se po sledečih prednostih: Puška je težka okrog 8 in pol kg. Začetna hitrost krogle je enaka kot pri navadni puški,

to je 740 m v sekundi. Pri hitrejšem ognju izstreljuje avtomatično 450 projektilov v minuti. Strojna puška ima tudi drugo cev, ki se da montirati v 30 sekundah in da se vloži nov magacin, je potrebno samo nekoliko sekund, poleg tega ima posebne naprave za precizno streljanje.

Izdajatelj:

dr. Josip Hacin.

Glavni in odgovorni urednik:

Železnikar Aleksander.

Tiska tiskarna »Merkur« v Ljubljani

Jack London:

(14.)

Burni doživljaji.

Roman južnega morja.

— To je bilo res dobro streljanje — za ženo, — je dejal. — Samo dvakrat ste zgrešili in s tujim orožjem.

— Teh dveh pogreškov, žal, ne morem popraviti, — je tožila. — Toda pištola je zelo dobro delovala. Dajte mi drugo shrambo in stavim kolikor hočete, da pogodim cilj osemkrat.

— Ne dvomim o tem. Toda nadomestiti moramo kladico. Viaburi! Prinesi sem iz skladišča eno kladico!

— Stavim, kolikor hočete, da z osmimi strelji ne pogodite osemkrat cilja — ga je izzivala.

— Nikar ne mislite, da bom poskušal, — je odgovoril. — Kdo vas je učil streljati?

— Ah, spočetka moj oče, potem Von in njegovi cowboys. Bil je dober strelec — mislim namreč očeta, toda tudi Von je bil izborni.

Sheldon bi bil sam pri sebi prav rad vedel, kdo je bil oni Von in če je tudi Von tisti, ki ji je bil pred dvema letoma vcepil prepričanje, da ji preostaja samo še poroka.

— V katerem kraju Zedinjenih držav ste doma? jo je vprašal. — Iz Chicaga ali Wyominga ali tam blizu nekje? Saj mi dosedaj niste še ničesar povedali o sebi. Vem o vas samo, da ste gospodična Ivana Lacklandova — odnekod.

— Morali bi iti malo dalje proti zapadu, da bi našli mojo domovino.

— No, poskusimo! — Iz Nevade?

Odkimala je.

— Iz Kalifornije?
— Še bolj na zapad.
— To ni mogoče. Ali pa sem pozabil zemljepis.

— Pozabili ste politiko — se je zasmejala. Ali se ne spominjate na aneksije?

— S Filipinov! — je vzkljnil zmagovalno.

— Ne, s Havajskih otokov. Tam sem se rodila. To je krasna zemlja. Res, skorajda se mi toži po nji. Ne morda zato, ker sem bila malo po svetu. —

Ko je prišel polom, sem bila v New Yorku, vendar mislim, da so to najlepši kraji na svetu — namreč Havaji.

— In zakaj vendar, za božjo voljo, prihajate sem, v te od Boga in ljudi pozabljene kraje? — je vprašal. — Sem hodijo samo norci, — je pristavil pikro.

— Nielsen vendar ni bil norec? — je vprašala.

— Izvedela sem, da si je zaslužil tu tri milijone.

— To je pač resnica. To dejstvo je povzročilo tudi mojo navzočnost.

— In moja tudi — dejala. — Moj oče je slišal o njem na Marquesasih in takoj smo se odpravili na pot. Pa moj ubogi oče ni došel do tu.

— Torej vaš oče — je — umrl? je zajecjal.

— Pritrdila je in oči so se ji zasolile.

— Sedaj pa lahko pričnem od začetka — in dvignila je ponosno svojo glavo ter zatrla žalost, kakor se to spodobi za ženo, ki nosi Baden-Powell in Colton dolgocevni revolver. — Rodila sem se na Hilo. To je havajski otok — največji in najlepši v celi skupini. Vzgojili so me, kakor večino deklet na Havaji. Živijo pod milim nebom in znajo mnogo preje jahati in plavati, nego zvedo, koliko je šestkrat pet. Kar se mene tiče, se ne morem spomniti,

kdaj sem prvič sedla na konja niti kdaj sem se naučila plavati. Vse to je prišlo mnogo prej nego abc. Očeka je imel na Havaji in na Mani za tiste otoke veliko stajo z živino. Hokuna sama je obsegala preko dvesto tisoč orolov. Razprostirala se je med gorami Mauna Koa in Mauna Loa in v teh krajih sem se naučila streljati divje koze in bivole. Na Molokai so veliki, pegasti jeleni. Upravitelj Hokuna je bil Von. Imel je dve hčeri moje starosti in v vročih mesecih sem bivala vedno tam, nekoč sem bila tam celo leto. Me tri smo bile kot Indijanke. Nismo bile sicer popolnoma podivjane, toda imele smo noro hrepenenje, da bi se to zgodilo. Seveda so bile stalno poleg nas tudi vzgojiteljice in neprestano smo imele pouk in šivanje in poslušale nauke o domačem gospodinjstvu, toda zelo se bojim, da so nas v svrhu učenja prepogosto podkupovale z obljubami, da bomo smele potem jahati na konjih ali goniti goveda.

Von je bil služil pri vojaki, očeka je bil star pomorščak in oba sta strogo zahtevala pokorščino. Toda niti moji prijateljici niti jaz nismo imele matere in tako smo bile popolnoma prepuščene mojem. Strašno sta nas pokazila. Vidite, žen nista imela in zato sta nas po dokončanih nalogah smatrala za tovariše. Morale smo se naučiti vsega dela v hiši dvakrat bolje kot domača služkinja — pač zaradi tega, da bi znale nekoč upravljati dom. In tako smo vedno pripravljale cocktile*, ker je bil to preveč slavnosten obred za navadnega služabnika.

(Dalje prih.)

* Amerikanska pijača, obstajajoča iz žganja, vode, sladkorja, popra in grenkih kapljic.

MALI OGLASI

Cene oglasom do 20 besed Din 5.—, vsaka nadaljna beseda 50 para.

Samostojna

kajigovodkinja in korespondentinja, perfektna strojepiska in stenografinja, z večletno prakso, išče službo v Ljubljani za takoj ali pozneje. Ponudbe z navedbo plače na upravo pod »Agilnac«.

Išče se

za takoj meblirano mesečno sobo z dvema posteljama za dva solidna gospoda. Ponudbe na upravo lista pod »Sobac«.

Kontoristinja

s dveletno prakso, absolventinja II. razreda trgovske šole, veča popolnoma vseh pisarniških del išče službo v Ljubljani za takoj ali pozneje. Gre tudi proti nizki plači. Ponudbe prosi na upravo lista pod »Marljiva in zanesljiva«.

Upokojenec

bivši skladiščnik, zmožen več jezikov in pisarniških del, išče mesta kot hišnik, skladiščnik, sluga, inkasant ali kaj sličnega. Zahteva nizke. Ponudbe prosi na upravo lista pod »Vestenc«.

Inteligenten mladenič,

bivši podnarednik-odličnjak podoficirske šole, vešč slovenščine, srbohrvaščine in nemščine, išče primerne službe v pisarni, skladišču ali kot paznik itd. Ponudbe sprejema oglasni zavod Kopitar, Ljubljana, Čopova ulica 21.

Pisanja

na stroj prevzema na dom perfektna strojepiska proti nizkemu honorarju. Ponudbe na upravo lista pod »Natanenac«.

Kupi se

dobro ohranjeno damsko kolo. Ponudbe z navedbo cene na upravo pod »Koloc«.

Išče se

stanovanje v Ljubljani obstoječe iz 1 sobe in kuhinje. Plača se od 300 do 400 Din mesečne najemnine. Ponudbe na upravo lista pod »Takoje«.

Znanja želi

mlad inteligenten gospod z dobro situirano, če tudi starejšo damo v vrhu preganjanja še vedno dolgih dmskih večerov. Cenjene ponudbe pod »Življenje nad vsem na upravo »Narodnega Dnevnika«.

Inštrukcije

iz matematike in fizike daje mlad profesor. Ponudbe na upravo lista pod »Matematika«.

Fakture inkasira

opomine izvršuje in terjatve vnovčuje s cediranjem Gospodarske pisarne družba z o. z. v Ljubljani, Wolfova ulica 1/II.

Dijak-sedmošolec

išče kakorčnekoli popoldanske zaposlitve. Ponudbe na upravo lista pod »Vesten in energičen«.

„Splošna knjižnica“ nudi sledeče najnovejše zvezke:

D. Feigel: Domače živali, humorističen spis, 72 strani, brošura	Din 10.— vez. Din 15.—
H. Murger: La Bohème roman, 402 strani,	„ 35.— „ „ 42.—
A. Remec: Magda, tragedija, 85 strani,	„ 14.— „ „ 20.—
Dr. F. Göstl: Misterij duše, poljudni pregled psihijatrije, 276 strani,	„ 35.— „ „ 42.—
Dr. A. Gosar: Socijalna ekonomija, 300 strani	„ 85.— „ „ 95.—
T. Zielinski: Antični in moderni svet, 101 strani	„ 36.— „ „ 45.—

NAROČILA SPREJEMA:

ZVEZNA KNJIGARNA, Ljubljana, Marijin trg št. 8

Najboljši
šivalni stroj
je edino le

Josip
Petelinc-a

znanka
Grizner in Adler
za rodbino, obrt in industrijo
Ljubljana
Pouk v voženju brezplačen. Večletna garancija.
Delavnica za popravila

Na veliko Telefon 913 Na malo

Prispevajte in agitirajte za
Tiskovni sklad
„Narodn. Dnevnika“!

Industrijske, obrtniške in trgovske podjetja, ki nudijo popolno varstvo z vknjižbo in z zastavo zalog blaga, iščejo

posojila oz. družabnika ali kupca

Ponudbe sprejema in pojasnila daje

GOSPODARSKA PISARNA, družba z o. z.
v Ljubljani, Wolfova ulica 1. - II.

Posetite!

Posetite!

8. dunajski mednarodni velesejem

(pomladanski velesejem)

od 8. do 14. marca 1925.

Mednarodna vzorčna razstava industrijskih in obrtniških proizvodov.

- Cene brez konkurence! -

125.000 posetnikov, od teh 25.000 in ozems kihkupcev iz 70 držav.

Znatno znižane cene vožnje na avstrijskih železnicah.

Prehod preko meje z vplačano takso za potni vizum od 15.000 avstrijskih kron (dolarjev — 25).

Pojasnila daje:

„Wiener Messe A. G.“, Wien VII.

Častna zastopstva v Ljubljani:

Avstrijski konzulat, Turjaški trg 4. — Društvo za promet stranca v Sloveniji, Aleksandrova cesta 8. — Josip Zidar, Dunajska cesta šte. 31.

Ugledno prvovrstno podjetje v Ljubljani, ki je v polnem obratu ter ima lepo bodočnost

išče za dobo od enega do treh let 300 do 500.000 — Din posojila.

Podjetje je neobremenjeno ter znaša realna vrednost 1.000.000 — Din.

Za varnost posojila nudi poleg obremenitve tudi še dobro poroštvo.

Ponudbe z navedbo zneska, načina in dobe amortizacije ter zahtevane obrestne mere je poslati pod „Sigurna naložitev denarja“ na Gospodarsko pisarno d. z o. z. v Ljubljani, Wolfova ulica 1/II.

Oglašajte v „Narodnem Dnevniku“.